

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка**

Кафедра української філології та суспільних дисциплін

Проректор з навчальної роботи

М. Боднар
М. Б. Боднар

“30” *серпня* 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культура мовлення та виразне читання

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність:

012 Дошкільна освіта

Дубровський Р. О. Культура мовлення та виразне читання [робоча програма для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта] / Р. О. Дубровський. – Кременець, 2017. – 12 с.

Розробник: Дубровський Р. О., кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української філології та суспільних дисциплін.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української філології та суспільних дисциплін (протокол від “30” серпня 2017 року № 1).

Завідувач кафедри О. В. Василюшин

“ 30 ” серпня 2017 року

© Дубровський, 2017 рік

© Кременець, 2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
	Спеціальність: 012 Дошкільна освіта		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-професійна програма бакалавр	Лекції	
		16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		54 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить 40%/60%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета завдання: дати глибокі теоретичні знання і виробити стійкі практичні навички з культури української мови та виразного читання, сприяти формуванню висококультурної національно-мовної особистості.

Курс «Культура мовлення та виразне читання» спрямований на формування у студентів таких загальних компетентностей:

Загальні компетентності.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність володіти державною мовою як усно, так і письмово.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності.

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні).

Здатність усвідомлювати високе соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів професійної етики вихователя дітей раннього та дошкільного віку.

Здатність створювати психолого-педагогічні умови для саморозвитку і самореалізації суб'єктів освітнього процесу та реалізовувати професійно-педагогічну діяльність в умовах відкритого освітнього середовища закладу освіти.

Здатність до розвитку в дітей раннього та дошкільного віку мовлення як засобу спілкування та взаємодії з однолітками та дорослими, навчання дітей української мови.

Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

Здатність здійснювати усну комунікацію в різноманітних освітніх контекстах.

Програмні результати навчання

РН3.Продемонструвати сучасні уявлення про підходи до управління педагогічною взаємодією, організацією навчально-виховного процесу, сучасною освітньою технологією навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку.

РН6.Продемонструвати базові уявлення з дисциплін гуманітарної, соціально-економічної, математичної та природничо-наукової підготовки майбутнього фахівця.

РН7.Застосовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей дитячих колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

РН10.Використовувати навички, що були сформовані й розвинуті під час вивчення дисциплін професійної практичної підготовки.

РН13.Вивчати, аналізувати та впроваджувати передовий педагогічний досвід в практику роботи дошкільних навчальних закладів.

РН16.Систематично підвищувати свою професійно-педагогічну майстерність.

РН19.Застосовувати інформаційні та комунікаційні, здоров'язбережувальні технології в галузі дошкільної освіти.

РН20.Демонструвати навички публічної етичної поведінки.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Комунікативні ознаки культури мови

Тема 1. Вступ.

- Вступ.
- Зміст навчальної дисципліни «Основи культури мови».
- Мета і завдання курсу «Культура мови і виразне читання».
- Аспектність культури мовлення та виразного читання.

Тема 2. Літературна норма – категоріальне поняття культури мови.

- Ознаки літературної норми. Типологія мовних норм.
- Стилї сучасної української літературної мови.
- Характеристика слова і його значення.
- Словниковий склад української мови. Активна і пасивна лексика.

Тема 3. Комунікативні ознаки культури мови.

- Правильність – одна із найбільш визначальних ознак культури мови. Критерії правильності.
- Точність. Засоби досягнення точності.

Тема 4. Комунікативні ознаки культури мови.

- Логічність. Види логічності.
- Багатство і різноманітність.
- Чистота мови. Три аспекти вияву чистоти.
- Доречність і виразність. Види доречності.

Змістовий модуль 2. Особливості техніки мовлення

Тема 1. Особистісний аспект культуромовної діяльності.

- Усне мовлення. Дохідливість усного мовлення.
- Образність. Синтаксичні засоби пожвавлення викладу.

Тема 2 . Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії.

- Техніка мовлення, її чинники.
- 2. Дихання як складова техніки мовлення. Типи дихання. Гігієнічні правила дихання.
- Голос. Природні якості та постановка голосу. Якості розвиненого голосу. Гігієна голосу.
- Орфоепія як основа правильного мовлення.
- Дикція.

Змістовий модуль 3. Особливості виконання творів різних жанрів

Тема 1. Етикет усного і писемного мовлення. Соціальний аспект культури мови.

- Поняття про мовний етикет. Основні правила спілкування.
- Звертання.
- Формули вітання, прощання.
- Формули вибачення, подяки...
- Соціальний аспект культури мови. Жанри публічних виступів.
- Культура писемного мовлення.
- Правила оформлення списків літератури.
- Загальноприйняті скорочення.
- Епіграфи і цитати.
- Правила переносу слів.

Тема 2 . Виразне читання вголос. Особливості виконання творів різних жанрів.

- Особливості виконання прозових творів.
- Особливості виконання поетичних творів.
- Читання драматичних творів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Комунікативні ознаки культури мови												
Тема 1. Вступ.	10	2	2			6						
Тема 2. Літературна норма категоріальне поняття	10	2	2			6						
Тема 3. Комунікативні ознаки культури мови	16	2	2			12						
Тема 4. Комунікативні ознаки культури мови	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 1	46	8	8			30						
Змістовий модуль 2. Особливості техніки мовлення												
Тема 5. Особистісний аспект культуро- мовної діяльності	10	2	2			6						
Тема 6. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	20	4	4			12						
Змістовий модуль 3. Особливості виконання творів різних жанрів												
Тема 7. Етикет усного і писемного мовлення.	10	2	2			6						

Соціальний аспект культури мови.												
Тема 8-10. Виразне читання вголос. Особливості виконання творів різних жанрів.	14	2	6			6						
Разом за змістовим модулем 3	24	4	8			12						
Усього годин	90	16	20			54						
ІНДЗ			-	-	-	-			-	-	-	
Усього годин	90	16	20			54						

5. Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і завдання курсу. Функціональні стилі.	2
2	Нормативність і правильність мови.	2
3	Комунікативні якості культури мови.	4
4	Особистісний аспект культуро-мовної діяльності.	2
5	Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії.	2
6	Етикет усного і писемного мовлення.	2
7	Виразне читання поетичних творів для дітей	2
8	Виразне читання прозових творів для дітей	2
9	Виразне читання драматичних творів для дітей	2
	Разом	20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Структура лексикографічних праць різних видів.	6
2.	Розвиток вчення про культуру мови у різних лінгвістичних центрах.	4
3.	Вживання займенникових і дієслівних форм	4
3.	Комп'ютерні технології у кодифікаційній практиці	6

4.	Мовна особистість. Різні підходи до мовної особистості	4
5.	Соціальний аспект культури мови	6
6.	Риторика. Традиції українського красномовства	6
7.	Усний текст. Дискурс. Висловлювання	6
8.	Зовнішність учителя/вихователя як компонент педагогічної техніки. Складники зовнішності. Імідж. Принципи самовдосконаленості вчителя/вихователя щодо власної зовнішності.	8
9.	Культура публічного мовлення. Інформативне, аргументуюче і дискусійне мовлення.	6
	Разом	54

7. Індивідуальні завдання

1. Короткий огляд статей із проблем культури мови та виразне читання, опублікованих за останні 3 роки.
2. Підготуватись до дискусії «Сучасні тенденції мовної норми у різних функціональних стилях».
3. Виписати 20 прикладів складних випадків наголошених слів української мови.
4. Виписати 10 крилатих висловів біблійного походження. Пояснити їхні значення.
5. Законспектувати навчальний матеріал. «Риторика. Традиції українського красномовства».
6. Підготувати публічний виступ (5 хв.) на одну із запропонованих тем.

8. Методи навчання

Написання відкритих і закритих тестів; перевірка завдань, що виносяться на самостійне опрацювання; перевірка ІНДЗ.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота														ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль №3							
T1	T2	T3	T4	М.К.	T4	T5	М.К.	T6	T7	T8	T9	М.К.	П.Т.	20	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

М.К. – модульний контроль.

5 – середній бал, який отримує студент на практичних заняттях.

П.Т. – підсумковий тест.

ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання.

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Теми та тези лекцій.
2. Плани семінарських занять.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Завдання для ІНДЗ.
5. Пакет ККР.

12. Методи навчання

- проблемний виклад матеріалу;
- пояснення;
- метод спостереження і аналізу літературних текстів;
- організація самостійного пошуку матеріалу;
- робота з науковою літературою;
- використання мультимедійних і комп'ютерних технологій;
- навчальна дискусія.

13. Методи контролю

- усне опитування під час практичних занять;
- модульні тести;
- підсумкові модульні тести;
- презентація рефератів.

14. Рекомендована література Базова

1. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н. Д. Бабич. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 496 с.

2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. – Львів, 2003.
4. Дорошенко С.І. Основи культури і техніки мовлення. – Харків, 2002.
5. Загнітко А.П., Данилюк І.Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. – Донецьк, 2004.
6. Коваль А.П. Культура української мови. – К., 1964.
7. Кочан І.М., Токарська А.С. Культура рідної мови. – Львів, 1996.
8. Культура української мови. Довідник / [за ред. В. М. Русанівського] . – К., 1990.
9. Культура фахового мовлення / [за ред. Н.Д. Бабич] . – Чернівці, 2006.
10. Сучасна українська літературна мова / [за ред. М. Я. Плющ] . – К., 1994.

Допоміжна

1. Антисуржик. Вчимося віжливо поводитись і правильно говорити / [за ред. О. Сербенської] . – Львів, 1994.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – К., 1991.
3. Головащук С.І. Словник-довідник з правопису та слововживання. – К., 1989.
4. Довідник з культури мови / [за ред. С. Єрмоленко] . – К., 2005.
5. Калашник В.С., Савченко Л.Г. Українсько-російський словник наголосів – харків. 1997.
6. Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови. – К., 1987.
7. Мацько Л.І., Мацько О.М. риторика: Навчальний посібник. – К., 2003.
8. Орфоепічний словник української мови / [уклад.: М.Г. Погрібний] . – К., 1984.
9. Словник труднощів української мови / [за ред. С. Єрмоленко] . – К., 1989.
10. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986.
11. Український правопис. – К., 2007.
12. Фразеологічний словник української мови: у 2-х т. / [уклад.: Білоноженко та ін.] . – К., 1993.